

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ
В УКРАЇНІ**

**Матеріали XXIII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

(Тернопіль, 21–22 травня 2026 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2026

УДК

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Сучасні тенденції та перспективи розвитку вищої медичної (фармацевтичної) освіти в Україні : матеріали XXIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (Тернопіль, 21–22 трав. 2026 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2026. – 254 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

© ТНМУ, «Укрмедкнига», 2026

Список літератури

1. Kulkarni T.R., Kambli L.A. Case-based learning in biochemistry: bridging the gap between theory and clinical practice. *Biochemistry and Molecular Biology Education*. 2023. Vol. 51, № 4. P. 412-420.
2. Мецишен І.Ф., Григор'єва Н.П. Сучасні підходи до викладання біохімії у медичних закладах вищої освіти. *Медична освіта*. 2022. № 3. С. 45-51.
3. Harmon D.J., DiCarlo S.E. Active learning strategies in biochemistry education: a systematic review. *Advances in Physiology Education*. 2024. Vol. 48, № 1. P. 78-89.
4. Щербак О.В., Копильчук Г.П. Інноваційні технології у викладанні біологічної хімії: досвід та перспективи. *Медична та клінічна хімія*. 2023. Т. 25, № 2. С. 112-118.
5. McLean S.F. Case-based learning and its application in medical and health-care fields: a review of worldwide literature. *Journal of Medical Education and Curricular Development*. 2016. Vol. 3. P. 39-49.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Л.В. Журавльова, В.О. Федоров, Ю.К. Сікало

*Харківський національний медичний університет
Кафедра внутрішньої медицини №3 та ендокринології, м. Харків,
Україна*

Вступ. Підготовка лікаря передбачає поєднання теоретичного базису із вмінням діяти чітко, впевнено та безпечно в реальних клінічних умовах. Даний аспект професійної компетентності набув критичного значення під час пандемії COVID-19 та повномасштабної війни в Україні. У цей період доступ до пацієнтів обмежений, проте попит на практично підготовлених фахівців залишається надзвичайно високим. Симуляційне навчання (СН) розв'язує цю суперечність через реалістичне відтворення клінічних сценаріїв без ризику для життя пацієнта.

Ключова педагогічна цінність СН ґрунтується на принципі «навчання через дію». Здобувач фізично відтворює клінічні сценарії від базової аускультатії до комплексних алгоритмів серцево-легеневої реанімації.

Симуляційне навчання має низку суттєвих переваг, серед яких особливе значення має адаптивність до роботи у прифронтових містах України за умов безпекових обмежень. Такий підхід забезпечує багаторазове відпрацювання різноманітних клінічних сценаріїв для закріплення практичних навичок. Викладач повністю контролює параметри навчального середовища, моделюючи необхідні ситуації та рівні складності. Формат занять дозволяє проводити детальний аналіз помилок безпосередньо під час дебрифінгу.

Мета роботи – дослідити вплив симуляційного навчання на рівень практичної підготовленості здобувачів медичної освіти та їхню психологічну готовність до клінічної діяльності під час вивчення основного освітнього компоненту «Внутрішня медицина» та «Ендокринологія».

Дослідження охоплювало здобувачів освіти 4 курсу, які проходили навчання на кафедрі внутрішньої медицини №3 та ендокринології на базі симуляційного центру ХНМУ. Загальна вибірка склала 46 осіб. Заняття будувалися за трифазовою моделлю: брифінг (цілепокладання та введення в контекст клінічного сценарію), власне симуляція (відтворення навички та клінічної ситуації з використанням манекенів/тренажерів чи стандартизованих пацієнтів) і дебрифінг (рефлексивний аналіз виконаних дій під керівництвом викладача-фасилітатора).

У навчальному процесі задіювались тренажери для відпрацювання алгоритмів фізикального обстеження та менеджменту невідкладних станів. Частина здобувачів виступала у ролі стандартизованих пацієнтів, моделюючи клінічні прояви захворювань згідно з навчальною програмою. Викладач виконував роль фасилітатора: не нав'язував рішень, а спрямовував груповий процес і забезпечував зворотній зв'язок.

Оцінювання ефективності здійснювалось методом анонімного анкетування (Google Forms, 10 запитань) після завершення навчального циклу. Анкета охоплювала суб'єктивну оцінку здобувачами рів-

ня засвоєння практичних навичок, зниження психологічного бар'єру, здатності до прийняття клінічних рішень та загальної задоволеності форматом. Обробка результатів включала методи описового та якісного аналізу відповідей.

Основна частина. Результати анкетування засвідчили однозначно позитивне сприйняття симуляційного навчання: усі 100% респондентів підтвердили суб'єктивне покращення клінічних знань. Цей показник відображає не лише когнітивний, а й мотиваційний ефект методу – здобувачі усвідомлювали власний прогрес безпосередньо під час заняття.

Результати дослідження виявили низку значущих ефектів, серед яких особливе місце посідає забезпечення психологічної безпеки та зниження рівня тривожності. Так, 80,4% здобувачів (37 осіб) відзначили зменшення психологічного бар'єра під час роботи з клінічними сценаріями, що в умовах хронічного стресу воєнного часу надає навчальному процесу терапевтичного виміру через відчуття контролю та впевненості. Високу оцінку отримала можливість відпрацювання практичних маніпуляцій: 91,3% респондентів (42 особи) вказали на зручність методу, який дозволяє багаторазово відтворювати ідентичні сценарії, що є недоступним при роботі з реальними пацієнтами. Формуванню навичок швидкого та обґрунтованого прийняття рішень у квазіреальному середовищі сприяли симуляційні моделі, близькість яких до реальної практики підтвердили 76,1% учасників (35 осіб). Таку ж частку прихильників (76,1%) отримав аналіз помилок як навчальний ресурс, де особливу цінність становить дебрифінг – безпечний розбір виконаних студентом дій. У контексті диференційної діагностики 69,6% опитаних (32 особи) підтвердили, що фізична взаємодія з тренажерами при відтворенні симптомокомплексів формує стійкіші діагностичні патерни порівняно з пасивним вивченням даних. Крім того, групові сценарії дозволили ефективно моделювати командну взаємодію, включаючи розподіл ролей та комунікацію під тиском, що є критично важливим для професійної діяльності у складних сучасних умовах.

Принципово важливим є те, що жоден із перелічених ефектів не може бути повністю досягнутий через дистанційні або виключно аналітичні формати навчання. Симуляційне навчання займає уні-

кальну нішу в системі підготовки лікаря – нішу фізичної присутності, тактильного досвіду та рефлекторного реагування.

Висновки. Наведені дані, свідчать, що використання симуляційного навчання у процесі вивчення клінічних дисциплін, зокрема внутрішньої медицини та ендокринології, забезпечує системне формування практичних навичок і алгоритмізованої поведінки, що підтверджується стовідсотковою позитивною оцінкою здобувачів. Методика поєднує відпрацювання клінічних компетентностей із психологічною стабілізацією студентів, а трифазна структура заняття з акцентом на дебрифінг гарантує стійке засвоєння досвіду. Подальший розвиток симуляційного навчання доцільно спрямувати на інтеграцію технологій доповненої реальності та елементів штучного інтелекту для підвищення реалістичності сценаріїв, а також на стандартизацію симуляційних програм відповідно до вимог European Undergraduate Curriculum.

Список літератури

1. Гур'єв С. О., Волосовець О. П. Медична освіта в Україні: сучасні тенденції розвитку. – Київ: Медицина, 2020.
2. Журавльова Л.В., Федоров В.О., Сікало Ю.К., Олійник М.О. Інтеграція Європейського досвіду в навчальний процес при проведенні занять з внутрішньої медицини / Матеріали XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю.-Тернопіль.-22-23 травня 2025.-с.109-112.

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

О.М. Касьянова, А.Г. Разумна

Харківський національний медичний університет

Вступ. Сучасна парадигма медичної освіти визначається декількома ключовими характеристиками. По-перше, це людиноцентрованість, за якої освітній процес ґрунтується на повазі до гідності пацієнта та індивідуальній траєкторії навчання здобувача. Такий підхід

<i>Л.В. Журавльова, В.О. Федоров, Ю.К. Сікало</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	33
<i>О.М. Касьянова, А.Г. Разумна</i> РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	36
<i>Н.Я. Потіха</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ ЯК КЛЮЧОВА СТРАТЕГІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРНОГО СПРЯМУВАННЯ НА КАФЕДРІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ І ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТНМУ	39
<i>І.П. Дунаєва, О.В. Кривошапка, О.М. Шаповал, О.І. Паутіна, О.М.Дорошенко</i> ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ФАРМАКОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	41
<i>І.П. Дунаєва, О.В. Кривошапка, О.І. Паутіна, О.М. Дорошенко, О.М.Шаповал</i> УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	43
<i>Н.О. Лисенко, А.А. Берестова</i> ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ ТА ФАРМАЦЕВТІВ.....	45
<i>Т.П. Ніколаєнко-Камишова, І.В. Василевська</i> ЗАЛУЧЕННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА» ДО КЛІНІЧНИХ РОЗБОРІВ ТА КОНСИЛІУМІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	47
<i>С.О. Матвієнко, Т.О. Філонова</i> СУЧАСНА МОДЕЛЬ КУРАТОРСТВА В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ	50

Підписано до друку 11.05.2023. Формат 60×84/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний № 1. Друк офсетний. Ум. др. арк. 14,42. Обл.-вид. 15,20.
Тираж 100 пр. Зам. № 55.

Видавець і виготівник
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені
І. Я. Горбачевського МОЗ України». Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 7242 від 20.02.2021 р.